

Efter afstemningen i Folketinget ved 2. behandling den 18. april 2023

Forslag

til

Lov om ændring af kriminallov for Grønland, retsplejelov for Grønland og forskellige andre love

(Samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse, digital kommunikation i kriminalretsplejen, tilståelsessager, udeblivelsesdomme, pligtig afgangsalder for dommere og kredsdommere m.v. og ændringer som følge af modernisering af arve- og skiftelovgivningen i Grønland)

Justitsministeriet

§ 1

I kriminallov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1045 af 7. september 2017, som ændret bl.a. ved § 1 i lov nr. 168 af 27. februar 2019 og senest ved § 2 i lov nr. 572 af 10. maj 2022, foretages følgende ændringer:

1. § 77, stk. 1 og 2, affattes således:

»For voldtægt dømmes den, der har samleje eller andet seksuelt forhold med en person, som ikke har samtykket heri.

Stk. 2. For voldtægt dømmes den, der har samleje eller andet seksuelt forhold til et barn under 12 år.«

2. I § 79 ændres »§ 77, stk. 1, nr. 3.« til: »§ 77, stk. 2.«

§ 2

I retsplejelov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1581 af 13. december 2016, som ændret bl.a. ved § 1 i lov nr. 149 af 7. februar 2017 og senest ved § 1 i lov nr. 572 af 10. maj 2022, foretages følgende ændringer:

1. I § 44, stk. 1, ændres »stk. 2 og 3« til: »stk. 2-4«.

2. I § 44 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Domsmænd medvirker ikke i kriminalsager, som fremmes efter § 449 a.«

3. I § 50, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, 2. pkt., ændres »som tilståelsessag« til: »efter § 449 a«.

4. I § 55 og § 57, stk. 1, indsættes efter »lovgivningen«: », herunder arveloven, lov om skifte af dødsboer og lov om ægtefælleskifte m.v.«.

5. I § 94, stk. 5, ændres »§ 147 e og § 147 f, stk. 2,« til: »§ 147 e, § 147 f, stk. 2, og § 147 g«.

6. I § 128, stk. 1, ændres »denne lov« til: »lov«.

7. Efter § 128 indsættes i kapitel 10:

»Digital kommunikation

§ 128 a. Krav om skriftlighed i kriminalretsplejen er ikke til hinder for anvendelse af digital kommunikation eller anvendelse af digitale dokumenter m.v. under retsmøder.

Stk. 2. Regler, der stiller krav om underskrift, er ikke til hinder for, at meddelelser sendes med digital post, hvis meddelelsen er forsynet med digital signatur.

Stk. 3. En meddelelse, der sendes med digital kommunikation, anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for modtageren.«

8. § 270 ophæves.

9. I § 283, stk. 1, ændres »§ 448 c« til: »§§ 448 f og 448 h«.

10. I § 283, stk. 2, ændres »§ 448 f« til: »§ 448 g«.

11. I § 321, stk. 1, nr. 3, ændres »tabt.« til: »tabt,«.

12. I § 321, stk. 1, indsættes som nr. 4:

»4) sagen fremmes i medfør af § 453, stk. 3, nr. 4, og der bliver spørgsmål om anstaltsanbringelse.«

13. Overskriften før § 440 ophæves.

14. § 440 ophæves.

15. Efter § 449 indsættes før overskriften før § 450:

»Tilståelsessager

§ 449 a. Afgiver sigtede i et retsmøde efter § 357 eller § 447 eller under hovedforhandlingen efter § 472 en uforbeholden tilståelse i en kriminalsag, hvor domsmænd ellers skulle have medvirket, kan sagen straks fremmes til dom, uden at der udarbejdes anklageskrift, hvis

- 1) tilståelsens rigtighed bestyrkes ved de i øvrigt foreliggende oplysninger,
- 2) sigtede og anklageren giver samtykke,
- 3) retten ikke finder det betænkeligt at afgøre sagen uden hovedforhandling og
- 4) der ikke bliver spørgsmål om anvendelse af kriminallovens kapitel 33 og kapitel 34.

Stk. 2. Inden retten afsiger dom, skal sigtede gøres bekendt med det forhold, tiltalen angår, og have lejlighed til at udtale sig. Er der behov for at skaffe yderligere oplysninger i sagen, sker dette efter reglerne i kapitel 34, og sigtede skal have lejlighed til at udtale sig om disse oplysninger.

Stk. 3. Er sigtede anholdt eller tilbageholdt under retsmødet, skal den forsvarer, der er beskikket efter § 321, stk. 1, nr. 1, have lejlighed til at gøre sig bekendt med sagen, drøfte den med sigtede og udtale sig over for retten, inden sigtede giver samtykke efter stk. 1, nr. 2. Forsvareren skal være til stede i retten, når sigtede giver sit samtykke.

Stk. 4. Er sigtede ikke anholdt eller tilbageholdt under retsmødet, skal sigtede tilbydes at få beskikket en forsvarer, inden sigtede giver samtykke efter stk. 1, nr. 2. Hvis der efter sigtedes ønske beskikkes en forsvarer, finder stk. 3 tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Afsigelse og forkyndelse af dom sker efter de regler, som gælder for andre domme, der afsiges af kredsretten i kriminalsager.

Stk. 6. En sag, der er omfattet af § 301, stk. 1, nr. 2, kan ikke behandles som tilståelsessag.

Stk. 7. Oplysning om det forhold, som den pågældende tiltales for, og om, at sigtede og anklagemyndigheden har samtykket i, at sagen fremmes som tilståelsessag, skal tilføres retsbogen. Hvis sigtede ikke ønsker at få beskikket en forsvarer, jf. stk. 4, skal dette også tilføres retsbogen.

Stk. 8. Retten kan bestemme, at sigtede skal deltage i et retsmøde efter stk. 1 ved anvendelse af fjernkommunikation med billede, hvis sigtedes tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig. En eventuel forsvarer skal deltage i retsmødet på samme sted som sigtede, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet møder frem i retten. Om sigtedes og forsvarerens deltagelse i retsmødet gælder i øvrigt §§ 128 og 163. § 466, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

§ 449 b. I sager om lovovertrædelser, der ikke skønnes at ville medføre andre følger end bøde eller konfiskation, kan anklagemyndigheden i et bødeforelæg tilkendegive sigtede, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelser og erklærer sig rede til inden en

nærmere angiven frist at betale en i bødeforelægget angivet bøde og eventuelt tillige acceptere konfiskation. Fristen kan efter anmodning forlænges af anklagemyndigheden.

Stk. 2. Reglerne i § 437, stk. 2, nr. 2 og 3, og stk. 3, om krav til indholdet af anklageskrift finder tilsvarende anvendelse på bødeforelæg.

Stk. 3. En sigtet under 18 år kan i umiddelbar forbindelse med lovovertrædelser vedtage en bøde uden samtykke fra indehaveren af forældremyndigheden.

Stk. 4. Hvis sigtede vedtager bøden, bortfalder videre forfølgning, jf. dog § 315, stk. 1, og § 449 c, stk. 2. Vedtagelsen har samme gentagelsesvirkning som en dom.

§ 449 c. Har sigtede i umiddelbar forbindelse med lovovertrædelser vedtaget en bøde og eventuelt konfiskation, jf. § 449 b, er vedtagelsen ikke til hinder for, at anklagemyndigheden efter anmodning nedsætter bøden som følge af sigtedes særlig lave indtægt.

Stk. 2. I de tilfælde, der er nævnt i stk. 1, kan sigtede inden 14 dage fra vedtagelsen tilbagekalde sin vedtagelse ved meddelelse til politiet. Er sigtede under 18 år, kan også indehaveren af forældremyndigheden tilbagekalde vedtagelsen.

Stk. 3. Politiet vejleder sigtede om reglerne i stk. 1 og 2. Er sigtede under 18 år, vejleder politiet også indehaveren af forældremyndigheden om reglerne i stk. 1 og 2.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om vejledning efter stk. 3.«

16. I § 452, stk. 2, 1. pkt., ændres »kan« til: »skal«.

17. § 453, stk. 3 og 4, affattes således:

»Stk. 3. En hovedforhandling skal, hvis anklagemyndigheden fremsætter begæring herom, fremmes til dom i tiltaltes fravær, hvis retten ikke finder tiltaltes tilstedeværelse nødvendig,

- 1) når tiltalte er undvejet, efter at anklageskriftet er forkyndt for den pågældende,
- 2) når tiltalte efter at være mødt ved sagens begyndelse har forladt retten uden rettens tilladelse,
- 3) når der under sagen alene er spørgsmål om anbringelse i anstalt i 1 år eller derunder, konfiskation, udvisning, rettighedsfrakendelse eller erstatning og tiltalte har givet samtykke til gennemførelse af hovedforhandlingen,
- 4) når tiltalte ikke idømmes andre følger end anbringelse i anstalt i 6 måneder eller derunder, bøde, konfiskation, udvisning, førerretsfrakendelse eller erstatning, eller
- 5) når retten skønner, at behandlingen af sagen utvivlsomt vil føre til tiltaltes frifindelse.

Stk. 4. Medmindre tiltalte har samtykket heri, kan hovedforhandlingen kun gennemføres i medfør af stk. 3, nr. 4, hvis tiltalte har været lovligt indkaldt og det af indkaldelsen fremgår, at udeblivelse uden oplyst lovligt forfald kan medføre, at tiltalte dømmes for de forhold, som tiltalen angår.«

18. I § 467, stk. 2, indsættes som nr. 6:

- »6) Tilførsler til politiets rapporter om forklaringer, som tiltalte har afgivet til politiet om sigtelsen, når forsvareren

begærer det, i sager, der fremmes i tiltaltes fravær i medfør af § 453, stk. 3, nr. 4.«

19. I § 472 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Hvis tiltalte afgiver en fuldstændig tilståelse, afgør retten, om og i hvilken udstrækning yderligere bevisførelse skal finde sted.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

20. § 474, stk. 3, 3. pkt., ophæves, og i stedet indsættes:

»Hvis sagen i medfør af § 453, stk. 3, er fremmet i tiltaltes fravær, skal udskriften forkyndes. Er sagen fremmet i tiltaltes fravær i medfør af § 453, stk. 3, nr. 4, skal forkyndelse af udskriften ske for tiltalte personligt, medmindre tilsigelsen har været forkyndt for denne personligt.«

21. Efter § 592 indsættes i *kapitel 44*:

»§ 592 a. Hvis sagen i medfør af § 453, stk. 3, nr. 4, er fremmet i tiltaltes fravær, kan domfældte begære sagen genoptaget til ny forhandling, hvis domfældte godtgør at have haft lovligt forfald og ved vedkommende utilregnelige omstændigheder har været forhindret i i tide at anmelde dette, eller at stævningen ikke rettidigt er kommet til domfældtes kundskab. Begæringen må fremsættes over for den ret, som har afsagt dom i sagen, inden 14 dage fra dommens forkyndelse efter § 474, stk. 3, 3. og 4. pkt. Retten kan undtagelsesvis genoptage sagen, hvis begæring indgives senere, men inden 1 år efter dommens forkyndelse. Reglerne i §§ 585-590 finder tilsvarende anvendelse. Nægtes genoptagelse, kan spørgsmålet indbringes for Den Særlige Klageret efter reglerne om kære til Højesteret.

Stk. 2. Udebliver domfældte under den nye hovedforhandling, hæver retten sagen ved beslutning, der skal begrundes, og den afsagte dom bliver stående ved magt.

§ 592 b. Hvis en kriminalsag genoptages i medfør af § 592 a, kan tilførsler til retsbogen om forklaringer afgivet af vidner og skønsmænd under den forudgående behandling foruden i de i § 467 nævnte tilfælde anvendes som bevismiddel, hvis ingen af parterne inden hovedforhandlingen har anmodet om fornyet afhøring.«

Finansministeriet

§ 3

I lov om statens tjenestemænd i Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1291 af 14. november 2015, foretages følgende ændringer:

1. *Overskriften* til kapitel 7 affattes således:

»Kapitel 7

Særbestemmelse om dommere og andre tjenestemandsansatte jurister samt kredsdommere ved Grønlands retsvæsen«.

2. I § 34, stk. 2, ændres »65 år« til: »70 år«.

3. I § 34, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:

»Dette gælder også for kredsdommere ved Grønlands retsvæsen.«

Social-, Bolig- og Ældreministeriet

§ 4

I lov for Grønland om børns retsstilling, jf. lovbekendtgørelse nr. 805 af 30. juni 2015, foretages følgende ændringer:

1. § 21, stk. 1, 2. pkt., og § 22, stk. 1, 4. pkt., ophæves.

2. I § 21, stk. 2, ændres »en efterlevende« til: »den længstlevende«.

3. I § 22, stk. 3, ændres »Skifteretten« til: »Retten«.

4. § 23 ophæves.

§ 5

I lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, som sat i kraft for Grønland ved kongelig anordning nr. 307 af 14. maj 1993, som ændret ved kongelig anordning nr. 321 af 26. april 1996, kongelig anordning nr. 197 af 7. marts 2016 og kongelig anordning nr. 679 af 6. juni 2016, foretages følgende ændringer:

1. I § 25, stk. 1, ændres »efterlevende« til: »længstlevende«.

2. § 25, stk. 4, ophæves.

3. I § 26 ændres »en efterlevende« til: »den længstlevende«.

§ 6

I lov om ægteskabets retsvirkninger, som sat i kraft for Grønland ved lov nr. 150 af 31. marts 1993, som ændret ved § 2 i lov nr. 103 af 3. februar 2016, foretages følgende ændringer:

1. § 23 affattes således:

»§ 23. Har en ægtefælle ved vanrøgt af sine økonomiske anliggender, ved misbrug af sin rådighed over fællesje eller på anden uforsvarlig måde i væsentlig grad formindsket den del af fællesboet, hvorover den pågældende råder, kan den anden ægtefælle forlange vederlag herfor af det beholdne fællesbo eller, hvis dette ikke er tilstrækkeligt, af den førstnævnte ægtefælles særeje for halvdelen af det manglende beløb. Den anden ægtefælles arvinger har ret til sådant vederlag af det beholdne fællesje eller, hvis dette ikke er tilstrækkeligt, af den førstnævnte ægtefælles fuldstændige særeje for halvdelen af det manglende beløb.

Stk. 2. En ægtefælle har ligeledes ret til sådant vederlag, såfremt den anden ægtefælle har anvendt midler af fællesboet til erhvervelse eller forbedring af sit særeje eller af sådanne rettigheder som nævnt i § 15, stk. 2. En ægtefælles arvinger har ret til sådant vederlag, hvis den anden ægtefælle har

anvendt midler af sit fælleseje eller af sit skilsmisssæreje til erhvervelse eller forbedring af sit fuldstændige særeje.

Stk. 3. Har en ægtefælle anvendt midler af sit særeje til bedste for sin bodel, har ægtefællen ret til vederlag herfor af bodelen. En ægtefælles arvinger har ret til sådant vederlag, hvis ægtefællen har anvendt midler af sit fuldstændige særeje til forbedring af sin bodel eller af sit skilsmisssæreje.«

2. § 40, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Afgørelser truffet af retten kan kæres efter reglerne om kære af civile sager i retsplejelovens kapitel 43.«

3. § 41 ophæves.

4. § 42 affattes således:

»§ 42. Hvad der udlægges en ægtefælle på skifte efter en bosondring eller tilfalder denne efter formuefællesskabets ophør, jf. § 51 i lov om ægtefælleskifte m.v. som sat i kraft for Grønland ved kongelig anordning, bliver dennes fuldstændige særeje.«

5. Kapitel 6 ophæves.

§ 7

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2023, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelse af lovens § 2, nr. 4, 6 og 8, og §§ 4-6.

Stk. 3. Lovens § 2, nr. 16-18 og 20, finder ikke anvendelse i kriminalsager, hvor der er foretaget forkyndelse af indkaldelse for tiltalte før lovens ikrafttræden. Sådanne kriminalsager behandles efter de hidtil gældende regler.

Stk. 4. Lovens § 2, nr. 21, finder ikke anvendelse i kriminalsager, hvor der afsiges udeblivelsesdom efter retsplejelovens § 453, stk. 3, før lovens ikrafttræden. Sådanne kriminalsager behandles efter de hidtil gældende regler.

Stk. 5. Lovens §§ 4 og 5 finder ikke anvendelse, hvis arvelader er død før lovens ikrafttræden. For sådanne sager finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 6. Lovens § 6 finder ikke anvendelse, hvis sagen er indbragt for retten før lovens ikrafttræden. For sådanne sager finder de hidtil gældende regler anvendelse.